

Stolt Stærk Sammen

Sygeplejerske

Beretning
2016 - 2018

Dansk Sygeplejeråds beretning 2016-2018

Layout: Dansk Sygeplejeråd 18-04

Copyright © Dansk Sygeplejeråd 2018

Alle rettigheder forbeholdes.

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

Indhold

Forord	4
En levende organisation med et stærkt demokrati	5
Et sammenhængende og forebyggende sundhedsvæsen	13
Et stærkt fag i udvikling	23
En profession med høj værdi for samfundet	31

Forord

Hvad betyder DSR for medlemmerne – og hvad skal DSR betyde? Alle medlemmer skal føle sig set og hørt og opleve DSR som relevant både i dagligdagen og når det kommer til de store samfundsmæssige dagsordener. Vi er stærkest når vi står sammen og det giver indflydelse såvel forhandlingsmæssigt som politisk. Netop derfor søsatte kongressen i 2016 Sammen om DSR; et storstilet organisatorisk udviklingsprojekt, som har skabt nye måder at arbejde på for at sikre sygeplejerskerne fortsat indflydelse og resultater. Sammen om DSR mundede ud i *fire pejlemærker*, som viser vejen fremad.

Medlemmerne skal have adgang til deltagelse og indflydelse, og derfor skal DSR have *et aktivt og levende medlemsdemokrati*. Vi er en stor organisation og i 2017 slog vi endnu en gang medlemsrekord. Med 76.707 medlemmer fordelt på arbejdspladser overalt i landet, er TR og FTR vigtige ressourcer, som kan engagere og involvere, og sørge for at vi ved hvad der rør sig hos den enkelte.

Sammen om DSR har påvirket den måde, vi arbejder på tværs af enheder og afdelinger. Vi skal sikre *sammenhæng på kryds og tværs*, og det gør vi ved at tænke både lokalt og nationalt. Når sygeplejersker på tværs af afdelinger og landsdele deler deres historier om en travl og presset hverdag, samtidig med at et kontinuerligt politisk pres og et stærkt samarbejde på tværs af organisationer ender med at sætte 2% produktivitetskravet på standby, ser vi, hvordan vi sammen kan skabe resultater.

Det er kun ved en fælles indsats, at vi kan flytte noget. Det kræver, at vi tænker i *involverende og handlekraftige fællesskaber*, som sammen kan udvikle og arbejde for vores interesser.

Vi skal være der både når det går godt, og når der er brug for en hjælpende hånd. I denne beretning kan du læse om, hvordan DSR søger at hjælpe, når uheldet er ude, bistår med juridisk hjælp, og sætter fokus på arbejdsvilkår og arbejdsmiljø. Samtidig er vi med til at præge udviklingen af sygeplejen på flere fronter. Når Danmark nu får en ny uddannelse i APN sygepleje, er det blandt andet på baggrund af et stort arbejde og brændende ønske fra DSR.

DSR har sat sit præg på mange ting og gjort en stor forskel for sygeplejersker i den forgange kongresperiode, men der er stadig meget der skal gøres. Vi kæmper hver dag for *Større indflydelse til sygeplejerskerne*. I øjeblikket står vi midt i en turbulent periode, som vil blive husket i mange år fremad. Offentligt ansatte over hele linjen har stået sammen om en række krav op til overenskomstforhandlingerne; nok er nok. Vi har fremsat et historisk krav om ligeløn til politikerne på Christiansborg. Vi, i DSR, har taget første skridt mod en fusion mellem LO og FTF, som vil sikre, at lønmodtagerne står endnu stærkere. Alt dette vil kendetegne den kommende kongresperiode, og netop derfor er det så vigtigt, at vi er Sammen om DSR.

God fornøjelse med beretningen!

Grete Christensen
Formand

**En levende
organisation
med et stærkt
demokrati**

Fokus

Sammen om DSR

Sammen om DSR satte fokus på udvikling af organisationen i et helheds-og bæredygtighedsperspektiv, der understøtter medlemsdemokratiet og medlemsinvolvering for at sikre DSR som en tidssvarende organisation, det er attraktivt at være medlem af.

DSR's kongres besluttede i maj 2016, at det kommende år skulle stå i fornyelsens tegn. Målet var at sikre, at organisationen arbejder effektivt og nytænkende, og at medlemsdemokrati og medlemsinvolvering er i centrum. Et projekt om organisationsudvikling blev søsat under overskriften *Sammen om DSR*.

Kongressen satte hovedbestyrelsen i spidsen for projektet om muligheder, forventninger og ønsker til interessevaretagelsen, fællesskabet og ledelsen af fremtidens DSR.

Projektet omhandlede bl.a. seminarer for formandskaber, generalforsamlinger, FTR-seminar, konference for FS, et

ledelseslaboratorium, workshop i SLS samt en række forskellige møder med tillidsvalgte, medlemmer og politikere på tværs af DSR's enheder. Alt sammen lagt an som en involverende proces.

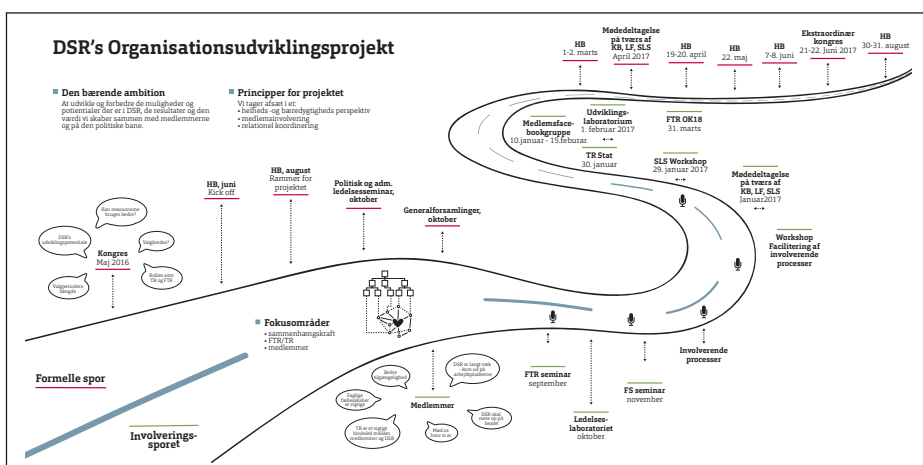
Undervejs er der også arbejdet med forskellige eksperimenterende organisatoriske tiltag og nye måder at afholde involve-

rende møder og udviklende laboratorier på. Der er udviklet inspirationsmateriale og tilbud om kompetenceudvikling i forhold til at facilitere inddragende processer og afvikle forskellige mødeformer. Endelig har de elektroniske kanaler som DSR's hjemmeside og Facebookgruppen *Sammen om DSR* genereret mange input til debatten. Et udviklingslaboratorie med deltagelse af kongresdelegerede, andre tillidsvalgte, repræsentanter fra FS, medlemmer og ansatte zoomede afslutningsvis ind på de vigtigste bud fra den involverende proces, med formulering af en række opmærksomhedspunkter til fremtidens DSR.

Hovedbestyrelsen har med udgangspunkt i DSR's formål og med inspiration fra den involverende proces formuleret

politiske pejlemærker, der skal kende-tegne fremtidens DSR. Pejlemærkerne er udarbejdet på baggrund af de indkomne kommentarer fra processen og fra en gruppe af medlemmer, der deltog i et udviklingsseminar. Pejlemærkerne skal ses i sammenhæng med DSR's formål, vision og holdningspapirer.

Udviklingsprocessen mandede ud i en ekstraordinær kongres i juni 2017, hvor der blev taget stilling til det videre arbejde med at udvikle DSR. På den ekstraordinære kongres blev det blandt andet besluttet at ændre i organisationens formålsbeskrivelse, hvor det tydeliggøres, at interessevaretagelsen og politisk indflydelse sker i tæt samspil med medlemmer og tillidsvalgte gennem involverende og handlekraftige fællesskaber

Sammen om DSR tog afsæt i den viden DSR allerede har, og de bærende principper om et helheds- og bæredygtigheds perspektiv blev anvendt som grundlag i forskellige eksperimenterende tiltag.

Spirekassen

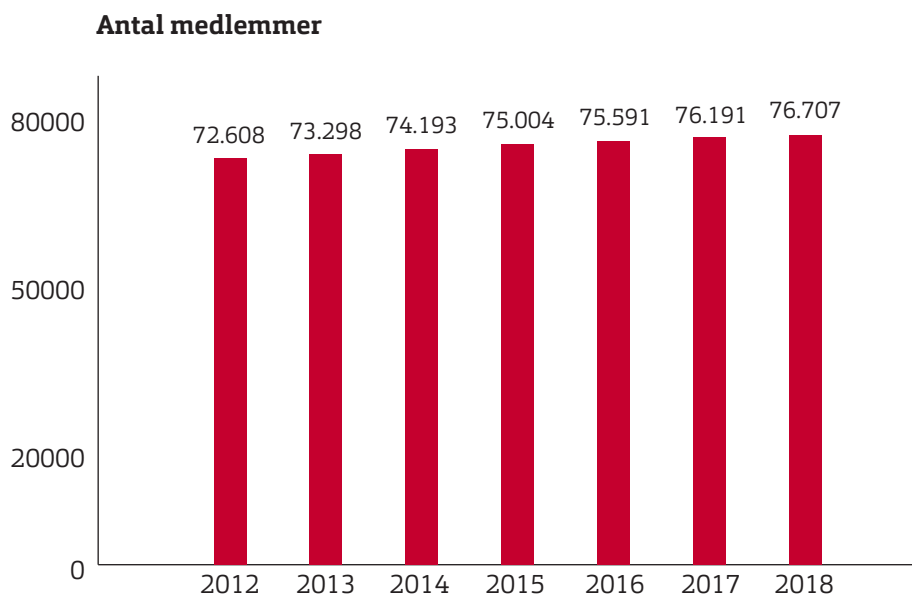
DSR oprettede Spirekassen – en pulje af støttekroner, som nemt og uden for mange formalia kan hjælpe medlemmer med at realisere projekter, de brænder for, og som de mener, vil have værdi for sygeplejerskernes faglige fællesskab. Der kom 27 ansøgninger, hvor seks ansøgninger fik støtte til at virkeliggøre deres ideer. Spirekassen er en del af projektet *Sammen om DSR*.

DSR's politiske pejlemærker for fremtidens medlemsinvolverende organisation

Pejlemærkerne for fremtidens medlemsinvolverende organisation baseres på hvilket fagligt fællesskab og hvilken organisation, vi gerne vil være samt hvilke forandringer og handlinger, der skal ske for at leve op til pejlemærkerne.

- Større indflydelse til sygeplejerskerne
- Involverende og handlekraftige fællesskaber
- Sammenhæng på kryds og tværs
- Et aktivt og levende medlemsdemokrati

Medlemmerne er Dansk Sygeplejeråds styrke

DSRs medlemstal stiger fortsat.
Kilde: DSR Analyse

Dansk Sygeplejeråd sætter ny medlemsrekord

Dansk Sygeplejeråd er kommet styrket ud af kongresperioden med et fortsat stigende antal medlemmer. Den 1. januar 2018 var 76.707 sygeplejersker medlem af DSR. Det er det højeste antal nogensinde og en stigning på mere end 4.000 medlemmer siden 2012.

Medlemsdemokrati

Der har i kongresperioden været formandsvalg og valg til kredsbestyrelserne samt Lederforeningens bestyrelse.

Grete Christensen blev i 2016 genvalgt som formand for DSR uden modkandidater. I efteråret 2017 var der valg i alle DSR's kredse. To ud af fem kredse havde kredsformandsvalg og i alle kredse var der kamp om kreds næstformandsposterne. Ud af 17 opstillingskredse var der valg til kredsbestyrelsesposterne i 14 – og i 3 opstillingskredse var der færre end, eller det antal opstillede, der var mandater til.

Ved valget i 2017 deltog 22.869 medlemmer i kredsbestyrelsesvalget. Stemmeprocenten blev 32%. Dette er

en stor stigning i forhold til valget i 2015, hvor 12.825 medlemmer afgav deres stemme og stemmeprocenten var 18%.

I DSR's Lederforening blev der afholdt valg i alle valgkredse. Både formand og næstformand havde modkandidater. I 4 ud af 5 kredse var der opstillet flere kandidater, end der var mandater der skulle udfyldes.

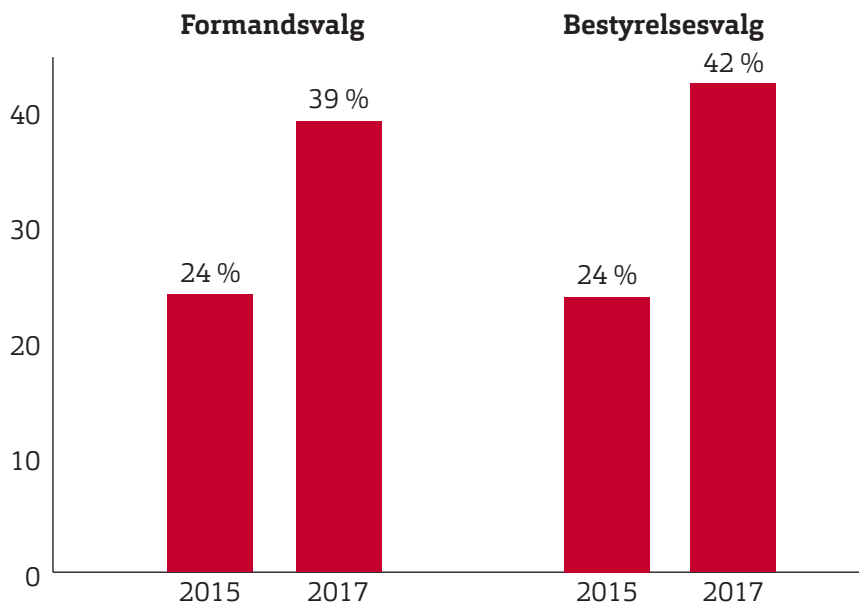
Sygeplejestuderende

DSR har i kongresperioden arbejdet tæt sammen med Sygeplejestuderendes Landssammenslutning (SLS) om at organisere de studerende og sikre en bedre overgang fra SLS til DSR. Sammen er der afholdt en række organisatoriske uddannelser for de aktive SLS'er, bl.a. bestyrelseskurser og kurset Mening og politik. DSR og SLS har ligeledes arbejdet sammen om sammenhæng mellem studenterlivscyklus i SLS og dimittentlivscyklus i DSR. En livscyklus består af en række nedslag og en række henvendelser til de studerende og til dimittenderne. SLS har desuden arbejdet på at opbygge lokale bestyrelser på landets sygeplejestudier, hvor der nu er en lokal bestyrelse på 22 uddannelsesinstitutioner.

Nyuddannede sygeplejersker

Der er fortsat fokus på en målrettet indsats for nyuddannede sygeplejersker og dermed også nye medlemmer af DSR. Denne indsats er resultatet af et tværgående samarbejde i DSR om fælles

Lederforeningen: Stemmeprocenten ved valget i 2017 i Lederforeningen var rekordhøj.
Kilde: DSR Analyse.

nyhedsbreve, udvikling af "næsten-færdig" møder på uddannelsesinstitutionerne og at alle kredsene nu ringer til de nyuddannede for at høre, hvordan de har det som ny på arbejdspladsen og som ny i faget. Sygeplejersker under 30 år er nu den aldersgruppe med den højeste organiseringsgrad i DSR. 90 % er organiseret i DSR (en stigning på 0,4 procentpoint ift. året før).

Sygeplejersker med videreuddannelse

DSR har i kongresperioden gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.579 medlemmer med en master, kandi-

dat eller ph.d. På baggrund af undersøgelsens resultater er der gennemført en række aktiviteter for denne målgruppe herunder afholdt webinar med fokus på ph.d. og dialogmøder mellem de faglige organisationer i Sundhedskartellet og de kandidatstuderende på landets universiteter.

Sygeplejersker i den private sektor

DSR arbejder for at være en relevant organisation for alle Danmarks sygeplejersker. Der er bl.a. igangsat et tværor-organisatorisk udviklingsarbejde, hvor en arbejdsgruppe skal se på, hvordan

sygeplejersker med ansættelse i det private kan føle, at de får mere værdi af deres medlemskab.

Seniorsammenslutningen

Seniorsammenslutningen i DSR er for sygeplejersker på efterløn eller pension. I løbet af kongresperioden har sammenslutningens medlemmer været inviteret til faglige arrangementer i hele landet. Seniorsammenslutningen har omkring 8000 medlemmer.

På DSR's ekstraordinære kongres i juni 2017, blev det besluttet at udvide rettighederne for medlemmer af Seniorsammenslutningen. Det betyder, at de nu har samme rettigheder som andre aktive medlemmer, undtagen ret til at deltage i afstemninger vedrørende løn- og ansættelsesforhold. Herudover har Seniorsammenslutningens medlemmer også fået ret til at stille op som kandidater til kredsbestyrelsesvalgene samt stille forslag til kredsens generalforsamling.

Sygeplejestuderendes organisationsprocent

Organisationsprocenten for de studerende er steget fra 67 % i 2009 til 82 % pr. 1. januar 2018. Medlemstallet for Sygeplejestuderendes Landsammenslutning, SLS, er rekordhøjt med 8287 medlemmer pr. 1. januar 2018.

Medlemsfordele og tilbud

DSR har løbende dialog om mulige samarbejdsflader med Lån & Spar Bank, Bauta, PKA og Forbrugsforeningen for at opnå de bedste fordele og tilbud til medlemmerne. Der har særligt været fokus på de studerende i forbindelse med afholdelse af konceptaktiviteter for medlemmerne af SLS.

Førstehjælp til livet på SU...

... er en konceptaktivitet, som de lokale SLS bestyrelser på uddannelsesinstitutionerne tilbydes, for at de på en let måde kan samle deres medlemmer om et givent emne. Førstehjælp til livet på SU handler om, hvordan man som studerende får mest ud af sin SU med hensyn til budgetlægning, pension og forsikring, men også om at lave god mad på et SU-budget.

”Chat med DSR”

Hvordan vil vores medlemmer modtage muligheden for at chatte med DSR på hjemmesiden? Det afprøver vi i sommer/efterår 2018. Forslaget om chatfunktion blev rejst i debatten om Sammen om DSR. Det er en måde at signalere tilgængelighed, og det giver brugerne mulighed for at kommunikere med os, eksempelvis når de transporterer sig, og ikke ønsker, at andre skal lytte med.

Fritidsboliger for alle medlemmer

Som medlem af DSR kan medlemmerne holde ferie eller forlænget weekend i en af DSR's 23 lejligheder eller 19 fritids-

Foto: Arkiv

DSR har for nylig renoveret alle fritidsboligerne. Boligerne er et tilbud til alle medlemmer, og skal sikre ferie til en rimelig pris.

huse fordelt på fem feriedestinationer i Danmark. De seneste par år er alle fritidsboliger blevet renoveret og har fået nye møbler, wi-fi og tv-pakke. Fritidsboligerne skal ikke give overskud, men skal være med til, at DSR kan tilbyde medlemmerne ferie til en rimelig pris.

Job & Karriere

Sitet på DSR's hjemmeside har fokus på at tilbyde medlemmerne viden om jobsøgning og ansættelse samt uddannelsesmuligheder for sygeplejersker. Der bliver løbende produceret webinarer - onlinekurser på 45 min - som præsenterer tips og tricks indenfor generelle temaer af relevans for medlemmerne, f.eks. patientklager og brug af LinkedIn. Med

udgangspunkt i 'den gode historie' har DSR produceret en række podcasts, hvor sygeplejersker indenfor forskellige specialer fortæller om deres arbejde og vejen dertil. Podcastene er tænkt som inspiration ligesom sitet 'Her arbejder sygeplejersker', hvor sygeplejersker inden for de forskellige sektorer er interviewet om deres arbejde. Hvis medlemmerne har brug for sparring på jobsøgning eller vil høre om mulighederne for videreuddannelse, kan de booke en karrieresamtale. Karrieresamtalerne er resultatet af et samarbejde mellem DSR og DSA, ligesom konsulenter fra både kredse og Kvæsthus varetager opgaven. Stadigt flere medlemmer gør brug af tilbuddet, som også er for sygeplejestuderende med tre måneder tilbage af studiet.

Når uheldet er ude

Arbejdsskader

DSR modtog 1.392 nye henvendelser om arbejdsskader fra sygeplejersker, studerende og ledere i 2016 og 2017. Arbejdsskadestyrelsen har i perioden udbetalt 10.907.154 kr. i mén og 34.233.705 kr. i erhvervsevnetab i personsager, hvor DSR har ydet bistand. Der er med advokatbistand i perioden udbetalt 5.022.884 kr. i erstatningsydelser i personsager om erstatningsansvar.

Siden 2014 er anerkendelsesprocenten for arbejdsulykker faldet fra ca. 80% til nu ca. 50%. Dette alene ud fra Ankestyrelsens ønske om at indføre en bagatelgrænse for, hvornår en tilskadekomst skal anerkendes som en arbejdsulykke. Desværre har Højesteret gennem flere domme understøttet den praksisændring.

Da det således ikke er lykkedes at få ændret denne praksis via domstolene, har DSR, sammen med en række andre faglige organisationer, rettet henvendelse til Folketinget for at få ændret den nye praksis, så tilskadekomne igen kan få anerkendt deres arbejdsskader og få adgang til betaling af behandlingsudgifter og erstatning for mén og erhvervsevnetab.

Patientklager

I 2016 og 2017 bistod DSR i alt 323 medlemmer, som var blevet involveret i en patientklage i Disciplinærnævnet. ¾ af klagerne kom fra patienter og pårørende i sygehussektoren, mens knap 1/4 kom fra patienter og pårørende i kommunerne.

Begrundelserne for kritik af sygeplejersker skyldes oftest manglende faglige observationer, manglende sygeplejehandlinger og opfølgning, medicin håndteringsfejl samt mangelfuld dokumentation. Sygeplejerskernes forklaringer er oftest travlhed og mangelfuld overlevering af informationer.

DSR har registreret en stigning i antallet af henvendelser fra sygeplejersker i primærsektoren, som ønsker vejledning i forhold til sundhedslovens krav til omhu og samvittighed. Mange af disse henvendelser omhandler sygeplejerskers ansvar og rolle ved delegation af lægers forbeholdte virksomhedsområde og ledelsens delegation af opgaver i forhold til det ansættelsesmæssige. Ofte er det uklart, hvem der er behandlingsansvarlig læge. På den baggrund

har der været afholdt medlemsmøder og undervisning for tillidsrepræsentanter og ledere rundt i hele landet.

Solidaritetsfonden

Aktive medlemmer af DSR bidrager med 1 kr. pr. måned til Solidaritetsfonden. Solidaritetsfonden støtter både velgørende organisationer og medlemmer i en økonomisk sårbar situation, som har behov for økonomisk støtte til psykolog, kiropraktor, klinisk diætist eller fysioterapeut samt til behandling for misbrug. Der har i kongresperioden været en styrket opmærksomhed på mulighederne for støtte til medlemmer blandt andet i forhold til, hvordan tillidsrepræsentanter kan gøre medlemmer opmærksomme på Solidaritetsfonden.

I 2016 kunne sundhedscentret i Swaziland, som er støttet af Solidaritetsfonden, fejre 10 års jubilæum. Grete Christensen besøgte centret, og blev mødt med stor taknemmelighed for Dansk Sygeplejeråds indsats og økonomiske støtte.

Klædt på til kompleksiteten

Praksisnær læring – et væsentligt pædagogisk princip

DSR vedtog i oktober 2015 en ny strategisk ramme for organisatorisk kompetenceudvikling af TR, FTR og AMiR. Praksisnær læring er et centralt pædagogisk princip, der vedrører alle, der beskæftiger sig med undervisning af tillidsvalgte i DSR. I kongresperioden er der på kryds og tværs af enheder arbejdet med at udfolde, beskrive og realisere dette princip i vores tilgang til kompetenceudvikling af de tillidsvalgte.

Kompetenceudvikling foregår ikke kun på kurser og uddannelser, men også i hverdagens samarbejde og opgaveløsning på arbejdspladsen og i kontakten med resten af DSR. Læring kan opstå i alle hverdagens situationer, fx når den

tillidsvalgte formidler en holdning, løser en opgave, deltager i møder og forhandlinger, vejleder et medlem eller ved at spejle sig i andres adfærd og tilgang.

FTR's platform

DSR har gennemført et analyseprojekt af FTR's platform på store regionale arbejdspladser samt en afdækning af FTR's muligheder for at skabe indflydelse på kommunale arbejdspladser. Analysen viser, at FTR i høj grad agerer som arbejdspladsnær politiker på strategisk niveau på arbejdspladserne. Som en direkte opfølgning af de to forløb har der i efteråret 2017 været gennemført workshops med inddragelse af FTR fra alle kredsene med henblik på at udarbejde en strategi for kompetenceudvikling for FTR. På det

årlige seminar for FTR og HB i november 2017 blev kompetencestrategien endeligt kvalificeret, og der blev udarbejdet forslag til, hvilke handlinger og aktiviteter, der skal udmøntes af strategien.

AMiR

Det har været et fokusområde at knytte AMiR tættere til DSR og styrke rekrutteringen til uddannelsen *Styrk din rolle som AMiR*, gennem direkte kontakt til AMiR. Endvidere fokuseres på tre overordnede temaer for DSR's øvrige tilbud om kompetenceudvikling for AMiR: Inddragelse af fag-faglig viden og argumentation i arbejdsmiljøarbejdet, Kompetencer ift. at navigere strategisk samt Mandat og mobilisering af fællesskaber.

TR-kompasset

Visionen bag TR-kompasset er, at det skal opfylde tillidsvalgtes behov, der udspringer af at være, agere og udvikle sig som tillidsvalgt. Sitet er løbende i udvikling og henvender sig primært til TR og FTR og sekundært AMiR og kongresdelegerede. Der er opbygget et nyt site på TR-kompasset, 'Din kompetenceudvikling', der præsenterer en bred vifte af landsdækkende, digitale og lokale kompetencemuligheder indenfor DSR's organisatoriske uddannelse til TR, FTR og AMiR. TR-kompasset er et site på DSR's hjemmeside, som indtil 2017 var åbent for alle, men som nu er lagt bag log in. Dette grundet et ønske om at kunne målrette kommunikationen til den målgruppe, som sitet oprindeligt er oprettet til, nemlig de tillidsvalgte.

Den 12. marts 2018 holdt Sundhedskartellet TR-stormøde i Tivoli Kongrescenter, hvor der blev diskuteret OK18.

**Et sammen-
hængende og
forebyggende
sundhedsvæsen**

Sundhedspolitik på dagsordenen

DSR påvirker den sundhedspolitiske dagsorden på flere fronter. Vi samarbejder på tværs af organisationer, forbund og partier for at sætte fokus på mærkesager for sygeplejersker.

Stigende pres på sundhedsvæsenet

Danskerne bliver stadig flere og stadigt ældre. Stigende krav og behov fra borgere og patienter betyder et større pres på det danske sundhedsvæsen. Udgifterne på sundhedsområdet skal derfor årligt vokse med 1,1 % bare for at følge den demografiske udvikling. Regeringens målsætning er dog, at den offentlige sektor kun må vokse med 0,3% årligt. Denne minimale investering i den offentlige sektor vil betyde en mangel på hele 10 mia. kr. i 2025 i sundhedsvæsenet i forhold til befolkningsudviklingen. Danske Sygeplejeråd vil derfor fortsat arbejde for, at der skal tilføjes ressourcer til sundhedsvæsenet, så der er penge til at give borgerne den bedst mulige behandling og plads til at investere i fremtidens sundhedsvæsen.

Den nationale plejecenterundersøgelse 2016

Sygeplejersker varetager mange vigtige opgaver på landets plejecentre. Behovet for kompetente sygeplejersker bliver kun større, da vi lever længere, og store årgange nærmer sig pensjonsalderen. Samtidig er forekomsten af borgere med kroniske sygdomme stigende, og forventningen er, at der vil være en større andel med disse

sygdomme i fremtiden. Dansk Sygeplejeråd har tidligere udarbejdet en række fælles anbefalinger om høj faglig kvalitet på landets plejecentre. Som en opfølgning på denne indsats ønskede hovedbestyrelsen en klar argumentation for vigtigheden af, at kommunerne ansætter sygeplejersker i basisstillinger på plejecentrene. Derfor er der i 2017 blevet udarbejdet et argumentationspapir: 'Styrk beboernes sundhed, værdighed og livskvalitet på plejecentrene – Ansæt flere sygeplejersker'.

Derudover gennemførte DSR Analyse i 2016 Den nationale plejecenterundersøgelse, som blandt andet viste, at knap halvdelen (46 pct.) af lederne vurderer, at de har behov for ekstra sygeplejersketimer blandt plejecentersygeplejerskerne for at sikre beboerne en tilstrækkelig god pleje og behandling.

Medicinske afdelinger og den ældre medicinske patient

DSR har igennem længere tid arbejdet målrettet på at sætte fokus på belægningsituationer og arbejdsforhold på de medicinske afdelinger. I 2016 tog den daværende sundheds- og ældreminister initiativ til en handleplan for den ældre medicinske patient, bl.a. indeholdende en akutpakke mod overbelægning. Udfordringerne for de medicinske afdelinger består dog. DSR har derfor fortsat haft fokus på området i kongresperioden, bl.a. hvad angår personaleressourcer og -kompetencer.

I marts 2016 gennemførte DSR Analyse således en undersøgelse blandt ledere af udvalgte medicinske sengeafdelinger, som viste et behov for at skabe bedre rammer for faglig udvikling. De medicinske afdelinger mangler i den grad erfarne sygeplejersker idet 40 pct. af sygeplejerskerne på disse afdelinger har under 2 års erfaring. Derudover var 80-100 % af de nyansatte sygeplejersker i basisstillinger, nyuddannede på ansættelsestidspunktet. Og over halvdelen (55%) af lederne var enige eller overvejende enige i, at det er vanskeligt at besætte ledige sygeplejerskestillinger på deres medicinske sengeafdelinger. I bl.a. region Hovedstaden har regionspolitikkerne i starten af 2017 vedtaget målrettede indsatser for at styrke fagligheden på de medicinske afdelinger.

Helhedsorienterede patientforløb i regi af Borgernes Sundhedsvæsen

DSR har været partner i Danske Regioners projekt Borgernes Sundhedsvæsen, der blev igangsat i 2016 og som har bestået af en række delprojekter. DSR har haft særlig opmærksomhed på projektet om helhedsorienterede forløb, hvor vi har fået sat fokus på bl.a. forløbskoordinerende sygeplejersker og nye roller for sygeplejersker. Projektet har haft fokus på alle de elementer i et forløb, der har stor betydning for patienten, men som ikke handler om selve behandlingen. På tværs af seks konkrete indsatser har vi derfor fået sat

Foto: Simon Klein Knudsen

DSR er til stede hver år på Folkemødet på Bornholm. Her deltager Grete Christensen i en debat med blandt andre tidligere regionsformand Bent Hansen, koncernchef i Lægemiddelindustriforeningen Ida Sofie Jensen og MF Flemming Møller Mortensen (S)

fokus på bl.a. sygeplejerskers betydning for kvalitet, tryghed og sammenhæng for patienten.

Dansk Sygeplejeråd på Folkemødet

DSR var endnu engang repræsenteret på Folkemødet i 2016 og 2017 i Allinge på Bornholm, hvor formandskabet, kredsformænd og en række medlemmer aktivt markerede sygeple-

jerskernes interesser og holdninger til de mange arrangementer på pladsen. I modsætning til tidligere års Folkemøder havde DSR ikke sit eget telt, men gik i stedet i 2016 og 2017 sammen med 13 andre sundhedsorganisationer om Det Fælles Sundhedstelt. Teltet blev i 2017 fremhævet af analysebureauet Operate som et forbillede for andre organisationer på Folkemødet.

Blandt højdepunkterne fra DSR's egne arrangementer på Folkemødet i 2016 var arrangementet "Er der styr på mig? Det meningsfulde patientforløb". Repræsentanter fra regioner, kommuner, Danske Patienter og DSR diskuterede, hvordan sundhedsvæsenet kan indrettes, så patienters ubesvarede spørgsmål og informationsbehov bliver besvaret, når patienterne har brug for det.

I 2017 var det overordnede tema for DSR, og de øvrige organisationer i Det Fælles Sundhedstelt, ulighed i sundhed og hvordan vi bekæmper den. Teltet bød på et væld af spændende debatter. Blandt andet åbningsdebatten, hvor topfolk fra sundhedsvæsenet stødte sammen med topfolk fra medierne for at diskutere sundhedsjournalistik. I alt talte DSR sygeplejerskernes sag i mere end 20 debatter om alt fra ledelse over demens til privat velfærd.

Konsultationssygeplejerskeundersøgelse 2017

Flere og flere opgaver skal løses i primærsektoren for at samle behandlingen et sted og dermed sikre mere sammenhængende forløb. Denne udvikling mærkes allerede i almen praksis, hvor antallet af sygeplejersker er steget fra 1655 i 2009 til 1975 i 2015. Fra en spørgeskemaundersøgelse, som DSR har gennemført i 2017, ved vi, at 81% af sygeplejerskerne har oplevet en større arbejdsmængde i almen praksis som følge af hospitalsudskrivinger af borgere med komplekse forløb inden for det seneste år. Det betyder flere opgaver omkring opfølgning på patientens behandlingsplan i samarbejde med patienten og eventuelt i samarbejde med hjemmesygeplejersker. Også 77% af konsultationssygeplejerskerne vurderer, at der er flyttet opgaver fra lægen til sygeplejerskerne i de seneste år.

Kompetente og veluddannede sygeplejersker spiller allerede i dag en central rolle for kvaliteten af den indsats, der tilbydes patienter i almen praksis. Sygeplejersken udfylder flere forskellige roller i sit virke i almen praksis, for eksempel sundhedsfaglige konsultationer, visitation, administrative opgaver, samarbejde på tværs med andre sektorer, kvalitets sikring og forebyggelse af utilsigtede

hændelser. Stort set alle (99%) konsultationssygeplejersker udfører selvstændige konsultationer, og de selvstændige konsultationer udgør en større del af hverdagen i dag end for blot et år siden.

Fokus på sygeplejerskernes ytringsfrihed

DSR har i kongresperioden skabt opmærksomhed omkring sygeplejerskernes ytringsfrihed. Bl.a. med en analyse der viste, at 28 procent af de adspurgte sygeplejersker har valgt at tie om kritiske forhold i sundhedsvæsenet, selv om de mener, at offentligheden burde kende til dem. For DSR er det vigtigt, at manglende brug af ytringsfrihed ikke resulterer i, at alvorlige forhold som rummer risiko for patientsikkerheden skjules.

På den baggrund har DSR i løbet af kongresperioden iværksat en styrket kommunikationsindsats med gode råd og vejledning i forhold til brugen af ytringsfrihed på arbejdspladsen. Der er bl.a. blevet lavet en side på DSR.dk med informationer om brugen af ytringsfrihed, gode råd og juridiske aspekter. Der er også blevet afholdt pressekurser for de faglige selskaber, ligesom Sygeplejersken har haft særligt fokus på emnet.

DSR har i regi af FTF aktivt budt ind i Justitsministeriets e-læringsprogram vedr. ytringsfrihed, som nu kan anvendes af tillidsrepræsentanter og fælles tillidsrepræsentanter.

Antallet af sygeplejersker i almen praksis er stigende. I 2009 var 1655 sygeplejersker ansat i almen praksis, i 2015 er det tal oppe på 1975. Kilde: DSR Analyse

Skab rum til fagligheden i styringen af sundhedsvæsenet

DSR har på flere fronter i kongresperioden bragt det sygeplejefaglige perspektiv ind i debatten om, hvordan sundhedsvæsenet styres såvel politisk, som økonomisk og administrativt.

Sygeplejerskernes ønsker til styring af sundhedsvæsenet

I 2017 udarbejdede DSR, i samarbejde med Health Innovation Institute, en rapport, som belyser hvordan styringen i sundhedsvæsenet bedre kan imødegå sygeplejerskers faglighed og kerneopgave, herunder fremme faglig ledelse af sygeplejen og øge sygeplejerskers indflydelse på rammerne for at udøve egen faglighed. Rapporten har titlen "Sygeplejerskers ønsker til fremtidens styring af sundhedsvæsenet" og indeholder en række anbefalinger vedr. dette.

Produktivitetskravet sat på standby i 2018

DSR har igennem lang tid arbejdet for at påvise de negative effekter af det årlige krav til hospitalerne om at øge produktiviteten med 2 %. Problematikken er blevet løftet nationalt og lokalt, overfor politikere og embedsværk, i medier og på møder. 2017 blev året, hvor det lykkedes at få sat produktivitetskravet på standby gældende for 2018. Dette skete bl.a. på baggrund af kampagnen "de sygeste historier", som DSR var en del af i regi af Sygehussamarbejdet og i samarbejde med Lægeforeningen. Denne kampagne var blot én af mange initiativer, som i 2017 satte fokus på produktivitetskravets

uhensigtsmæssigheder i sygeplejerskernes og andre sundhedsprofessionelles hverdag. DSR fortsætter arbejdet for, at produktivitetskravet også fremadrettet annulleres som en automatisk del af økonomiaftalerne mellem regering og regioner.

Dokumentationsanalyse i samarbejde med DASYS

I et samarbejde mellem DSR og Dansk Sygeplejeselskabs dokumentationsråd er rapporten "Sygeplejerskers dokumentationspraksis 2017" blevet udarbejdet. Rapporten har til formål at give et ind-

blik i sygeplejerskers oplevelse af deres dokumentationspraksis og hvad der skal til for at forbedre denne til gavn for patienter, borgere, pårørende og personale. Rapporten har mundet ud i en række fælles anbefalinger fra DSR og DASYS.

Brobygningssamarbejdet

I en bredere ramme har DSR endvidere arbejdet sammen med en række andre organisationer i Brobygningssamarbejdet om at dagsordensætte en ny styringsdagsorden i den offentlige sektor baseret på bl.a. større grad af tillid og faglighed.

The image shows a screenshot of a Facebook page for 'De sygeste historier'. The page header features a search bar with 'Every Interaction' and a navigation bar with 'Home 5', a notification bell, and a language dropdown. The main content area has a cover photo with the text 'DE SYGESTE HISTORIER om regeringens produktivitetsskrav' and a profile picture of a person. Below the cover photo are interaction buttons for 'Liked', 'Message', and 'More'. The page is categorized as 'De sygeste historier København, Denmark'. A post from 'De sygeste historier' is visible, dated '23 hrs · G', with the text 'Læs Hannes beretning om en læge der var nødsaget til at bede om genbestilling grundet kravet om effektivisering. #desygestehistorier'. The right sidebar shows engagement statistics: '306 people like this', '9 people have been here', and '4.7 stars'.

DSR var en del af kampagnen "De Sygeste Historier", som især foregik på Facebook, hvor offentligt ansatte og patienter delte deres historier om arbejdspresset som følge af produktivitetskravet

Fokus

”Vi kender alle en ...”

Foto: Arkiv

I 2017 udgav Dansk Sygeplejeråd psykiatriudspillet ”Vi kender alle en...” med en række historier fra hverdagen i psykiatrien samt anbefalinger til politikerne om, hvordan psykiatrien kan styrkes.

”Vi kender alle en...” er overskriften på Dansk Sygeplejeråds nye psykiatriudspil, som udkom i 2017 med visionen om at fjerne tabuet omkring psykisk sygdom og skabe bedre forhold for både patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle i psykiatrien. Med udspillet foreslår Dansk Sygeplejeråd en målrettet helhedsplan, så Danmark ved hjælp af politisk vilje og øget økonomisk investering får en velfungerende psykiatri til gavn for hele samfundet. Udspillet satte fokus på seks

punkter, der hver især følges af en række konkrete anbefalinger:

- Mere personcentreret pleje og behandling
- Psykiatrien har brug for ressourcer og hensigtsmæssig styring
- Bedre sammenhæng skal løfte kvaliteten
- Psykiatrien savner en strategi for kompetence og uddannelse
- Danskernes mentale sundhed skal styrkes med en samlet indsats

- Opgør med stigmatisering og negativ sprogbrug

I forbindelse med udarbejdelsen af udspillet blev der arbejdet på nye måder. DSR’s kredse var tæt involveret i processen sammen med en bred vifte af sygeplejersker ansat i psykiatrien, herunder TR, FTR, ledere og medarbejdere. Der blev bl.a. afholdt flere workshops og udspillet blev kvalificeret af både kredse, sygeplejersker i psykiatrien og forskere på området. Som noget nyt er udspillet underbygget med en række interviews med mennesker med psykisk sygdom, der står frem og fortæller om deres oplevelser.

”Vi kender alle en...” blev bl.a. lanceret i Sygeplejersken og på dsr.dk. En række landsdækkende medier bragte historier baseret på psykiatriundersøgelsens resultater og skabte yderligere opmærksomhed i offentligheden om behovet for handling på psykiatriområdet. Udspillet blev ligeledes udsendt til en række interesseorganisationer, samarbejdspartnere og samtlige folketingsmedlemmer, som er blevet fulgt op af møder med politikerne. Derudover blev udspillet brugt i forbindelse med kommunal- og regionalvalget i 2017, hvor psykiatri var et af DSR’s fokusområder.

Udover lanceringen psykiatriudspillet ”Vi kender alle en...” har Dansk Sygeplejeråd som følge af arbejdet i denne og forrige kongresperiode været involveret i en

række tiltag og samarbejder på psykiatriområdet:

Flere sygeplejersker med specialuddannelsen i psykiatri

Styrkelsen af psykiatrien kræver et kompetenceløft af de sundhedsprofessionelle. Derfor arbejder Dansk Sygeplejeråd for, at flere sygeplejersker i psykiatrien skal have specialuddannelsen i psykiatrisk sygepleje. Region Sjælland er gået forrest med en målsætning om 50% specialuddannede sygeplejersker

i psykiatrien, og der er sket en klar stigning i optaget på specialuddannelsen i psykiatri på tværs af de fire ansvarlige uddannelsesregioner.

Opgør med ydelsesstyring

Sammen med blandt andre Dansk Psykolog Forening og Yngre Læger har Dansk Sygeplejeråd arbejdet for et opgør med ydelsesstyringen i psykiatrien. I januar 2017 afskaffede Region Hovedstaden som den første region ydelsesstyringen og der er igangsat en gennemgang af

styringen af sundhedsområdet, således at der i højere grad kan styres efter kvalitet.

150 nye psykiatriske pladser

I de senere år har der været flere alvorlige tilfælde af vold på de psykiatriske botilbud, og alene siden 2012 er fem ansatte på botilbud blevet slået ihjel. Dansk Sygeplejeråd dokumenterede i forrige kongresperiode problemernes omfang sammen med FOA og Bedre Psykiatri og lagde yderligere pres på regeringen i forhold til at forbedre forholdene i psykiatrien. Regeringen og satspuljepartierne afsatte i 2016 400 mio. kr. til en politisk aftale, som har til formål at nedbringe vold i psykiatrien. Aftalen indeholder bl.a. en ny lov om nye rehabiliterende psykiatriske afdelinger til mennesker med svære psykiatriske lidelser og udadreagerende adfærd - en løsning, som bl.a. Dansk Sygeplejeråd har sat et tydeligt fingeraftryk på i samarbejde med en række andre patient- og personaleorganisationer.

Psykiatrialliancen

Dansk Sygeplejeråd har engageret sig i PsykiatriAlliancen, der er et netværk af 33 organisationer på og omkring psykiatriområdet. Alliancen lancerede januar 2018 et udspil med en appel til politikere om behovet for en ny psykiatriplan med fokus på forebyggelse, behandling, sikkerhed, forskning, sammenhæng i de offentlige ydelser og overdødelighed.

Foto: Michael Drost-Hansen

En af de vigtigste ting i psykiatrien er at nedbringe brugen af tvang.

Kommunikation: Målrettet, mobil og social

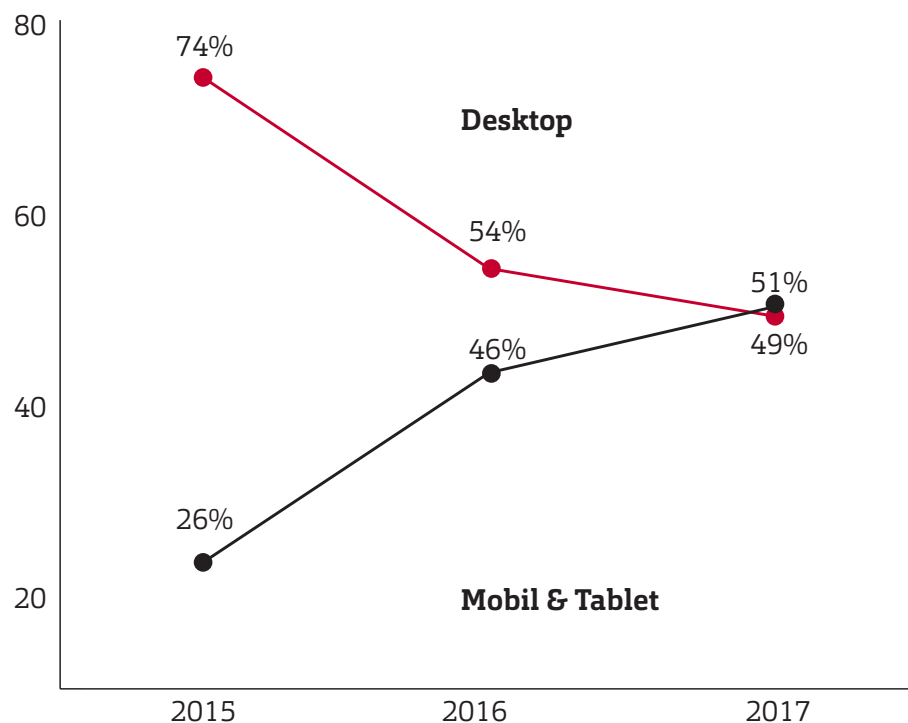
Kommunikationsmæssigt har den forløbne kongresperiode været brugt til at konsolidere de store ændringer af DSR's medier, som blev søsat for et par år siden. Og brugerne har taget rigtig godt imod både de store ændringer af hjemmesiden, relanceringen af Sygeplejersken og Fag og Forskning og samtidig er der stor vækst på de sociale medier.

Opsplitningen af Sygeplejersken i to, så vi nu udgiver både magasinet Sygeplejersken og det faglige kvartals-magasin Fag og Forskning, har vist sig som en god løsning. Læserundersøgelserne viser, at Sygeplejersken har fat i 89 procent af medlemmerne. De udtrykker stor tilfredshed med bladet og de nøgleord, som forbindes med Sygeplejersken er: *Troværdigt, fagligt, aktuelt og letforståeligt.*

Fag og Forskning, som har fokus på den sygeplejefaglige udvikling, bliver læst ofte af hvert tredje medlem. Et tal, der helst skal stige, efterhånden som medlemmerne vænner sig til det nye format. Læserne af bladet er meget tilfredse og finder bladet relevant for deres arbejde. Hele 44 procent af læserne angiver, at de diskuterer temaer fra Fag og Forskning med deres kolleger. Læserne forbinder Fag og Forskning med nøgleordene: *Fagligt, seriøst, fordybelse, veldokumenteret.*

DSR online

2017 blev året, hvor brugen af hjemmesiden tippede, så der nu er færre, der ser

Antallet af brugere som tilgår DSR's hjemmeside via mobil er støt stigende, samtidig med at færre og færre brugere logger ind via en desktop.

hjemmesiden fra en almindelig computer end der er fra mobile platforme som smartphones og tablets. Det er helt i tråd med forudsigelserne bag relanceringen af hjemmesiden i januar 2016, hvor alt indhold blev gjort responsivt – det vil sige, at indholdet tilpasser sig grafisk til den skærm, brugeren ser hjemmesiden på.

Brugerne har taget godt i mod den nye opbygning på siden. Den seneste bru-

gertest viser, at hjemmesiden vurderes højere på 9 ud af 10 parametre i forhold til før det nye design. Brugere udtrykker, at hjemmesiden er troværdig, nem at forstå og moderne.

Medlemmer af DSR mener at "Kurser og arrangementer" er det område der er vigtigst. Derefter følger områderne for "Løn", "Arbejds miljø" og "Overenskomst" som de sider, brugerne finder vigtigst

Foto: Arkiv

DSR vidste sin støtte til Pride paraden i København i 2017 med et stort flag på fronten af Kvæsthuset

Hvert år laver DSR julekort, som kan hentes rundt omkring på caféer og restauranter. Her ses kortet fra 2017.

på hjemmesiden. Arkivet over artikler fra Sygeplejersken er også blandt de mest besøgte steder. Hjemmesiden har samlet set flere end 5 millioner sidevisninger pr. år.

DSR's tilstedeværelse på sociale medier er vokset meget kraftigt i kongresperioden. DSR har fået en 'logo-profil' på Twitter som supplement til bl.a. Grete Christensens og andre politikeres 'ansigts-profiler'. På Facebook er den nye gruppe 'Aktiv i DSR' blevet meget populær i kølvandet på 'Sammen om DSR' og den øvrige tilstedeværelse på sociale medier er også vokset kraftigt.

Priser til sygeplejersker

Fagbladet Sygeplejerskens ytringsfrihedspris - Kirsten Stallknecht prisen – gik i 2017 til sygeplejerske Pia Lüders Røge. Hun havde beskrevet sine arbejdsforhold i hjemmeplejen i Odense med 10-timers arbejdsdage uden pauser.

Pia Lüders Røge blev hædret for at have modet til at fortælle offentligt om de ofte alt for urimelige arbejdsforhold og dermed vise, hvilke etiske dilemmaer man stilles i, når organisering og ressourcer ikke står mål med behovene hos meget syge borgere og deres pårørende.

Alle sygeplejersker i hele landet blev også hædret. Det skete da Alt for Damerne i 2016 for første gang valgte ikke at give sin årlige Kvindepris til en konkret person – men til alle landets sygeplejersker.

Alt for Damernes chefredaktør, Tina Nikolaisen, sagde i sin motivation for at give sygeplejerskerne Kvindeprisen 2016: 'De er der for os, når vi bliver syge, kommer til skade eller bliver gamle. Uanset om det er på hospitalet, på asylcenteret, i hjemmeplejen eller på hospice, så gør sygeplejerskerne en meget stor forskel for mange af os – hver eneste dag.'

Kampagne med fokus på sygeplejerskers værdi

DSR lancerede i starten af 2018 en kampagne, der skal gøre sygeplejerskers værdi endnu tydeligere for både befolkningen, politikere og arbejdsgivere. Kampagnen lanceredes i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2018 for at gøre opmærksom på Sygeplejerskers store værdi og forskelligartede kompetencer. Formålet med kampagnen var blandt andet at "huske arbejdsgiverne på", at sygeplejersker er en uundværlig del af sundhedsvæsenet – og at deres arbejde har en høj værdi, der også gerne skulle afspejle sig på lønsedlen. Kampagnen består af tre hovedelementer, der breder sig over flere kanaler.

Film

Grundfortællingen etableres i en film med budskabet "Samme værdier. Nye kompetencer". Filmen viser en række moderne sygeplejesituationer imens det traditionelle sygeplejeløfte fra 1859 bliver fortalt henover billederne. På den måde fremhæves udviklingen i faget, og der vises hvor meget sygeplejerskerollen har udviklet sig.

#SejSygeplejerske

Filmen følges op af hashtagget #SejSygeplejerske, hvor medlemmer, patienter og borgere opfordres til at fortælle om deres oplevelser med seje sygeplejersker. Det kan være en sygeplejerske, der fortæller om sin seje kollega, der lige har kæmpet for at klare en hård nattevagt, eller det kan være patienten, der har haft en god oplevelse. Formålet er, at få en masse

gode historier om sygeplejerskers store værdi frem på sociale medier.

Plakater

Onlinekampagnen følges op af outdoor plakater på 24 placeringer rundt om

i landet. Plakaterne, der hænger ved busstoppesteder og lignende, blev brugt til at promovere et mere konkret OK18 relevant budskab; "Kære politikere: Skal vi gøre det attraktivt at være sygeplejerske?"

Foto: Arkiv

Det skal være attraktivt at være sygeplejerske. Her ses Grete Christensen med en af de plakater, som gjorde opmærksom på sygeplejerskers værdi under kampagnen i 2018.

**Et stærkt fag
i udvikling**

Sygeplejen i udvikling

Foto: Afdv

I 2016 startede et udviklingsprojekt for de faglige selskaber under DSR. Her ses medlemmer på den 2-dages konference, som sparkede projektet i gang.

Sygeplejen er i konstant udvikling. Hos DSR arbejder vi på at påvirke og præge denne udvikling gennem politiske indsatser og faglige indspark, til gavn for sygeplejersker i hele landet.

Kvalitet

Kvalitetsområdet har været et naturligt opmærksomhedspunkt i det faglige arbejde. DSR følger udviklingen og implementeringen af det Nationale Kvalitetsprogram, der i 2016 erstattede den danske kvalitetsmodel i regionerne. Kort efter offentliggørelsen af det

nye kvalitetsprogram afholdt DSR to medlemsmøder i Øst- og Vestdanmark med en præsentation af programmet. Det var et stort tilløbsstykke med oplægsholdere fra regioner, Sundhedsministeriet og sygeplejeledere i regioner og kommuner, samt deltagere, der arbejder med kvalitet i praksis.

DSR har et generelt politisk fokus på, at skabe synlighed af sygeplejens betydning i kvalitetsmålinger, databaser og organiseringer. Traditionelt har sygeplejersker været fremtrædende

i kvalitetsarbejdet på ledelsesniveau og i praksis. Vi har hos blandt andet Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen gjort opmærksom på, at sygeplejersker fortsat bør være repræsenteret i relevante råd og udvalg i det fremadrettede arbejde med det Nationale Kvalitetsprogram.

Kongressen vedtog i 2016 forslaget kvalitet i sygeplejen, en overset grundsten i sundhedsvæsenet, som et udviklingsprojekt med det formål at iværksætte en målrettet indsats for at diskutere, beskrive og synliggøre betydningen og vigtigheden af en sygeplejefaglig kvalitet for sundhedsforløb og sundhedsvæsen. Indsatsen er planlagt og tilpasset de enkelte kredse gennem temadage.

FS udviklingsprojekt

Der blev i november 2016 igangsat et udviklingsprojekt for de faglige selskaber under DSR, som fortsat er i proces.

Projektets opstart bestod af en 2-dages konference, og efterfølgende er der iværksat et samarbejde mellem FS, DASYS og DSR for at finde frem til en ny administrativ model for de faglige selskaber. Den nye model skal være med til at minimere bestyrelsesmedlemmernes ressourceforbrug på administrative opgaver, så der bliver frigjort tid til det faglige arbejde.

Udviklingen skal ses i sammenhæng med organisationsudviklingsprojektet

Sammen om DSR, så medlemmerne og organisationen kan få størst mulig indflydelse i samfundsspørgsmål, i sundhedspolitikken og i interessevaretagelsen.

Velfærdsteknologi

DSR har været en del af SIRI-kommissionens sundhedsgruppe. SIRI-kommissionen er nedsat for at se nærmere på konsekvenserne af kunstig intelligens i vores dagligdag og hvordan vi kan udnytte de vækst- og jobmuligheder der følger med.

Det arbejde resulterede i, at der i januar 2018 blev præsenteret en række anbefalinger indenfor området, bl.a. at Regeringen udvikler en national strategi for et sammenhængende system af digitale løsninger for at sikre bedre sundhed for alle. Derudover også, at Regeringen, kommunerne og regionerne sætter fokus på, at implementering af teknologi sker ud fra, hvilket behov vi ønsker teknologi skal hjælpe os med at løse og hvilke nye kompetencer det kræver.

National Demenshandleplan

DSR har gennem arbejdet i Demensalliancen bidraget aktivt til indholdet i demenshandleplanen, der blev lanceret i januar 2017. Arbejdet har bl.a. resulteret i en solid satspuljeaftale med midler til praksisnært kompetenceløft. Derudover har vi i Demensalliancen i 2016/17 samarbejdet med en lang række kommuner om demensvenlige indsatser og tiltag.

Forum for Underernæring

DSR har sammen med en række andre organisationer sat en dagsorden om at forebygge underernæring blandt svækkede ældre.

I starten af 2016 udkom 6 politiske anbefalinger, der er medtaget i relevante sammenhænge og arbejdsgrupper fx omkring DÆMP. DSR arbejder fortsat med at få realiseret og implementeret målene.

Borgernes Sundhedsvæsen

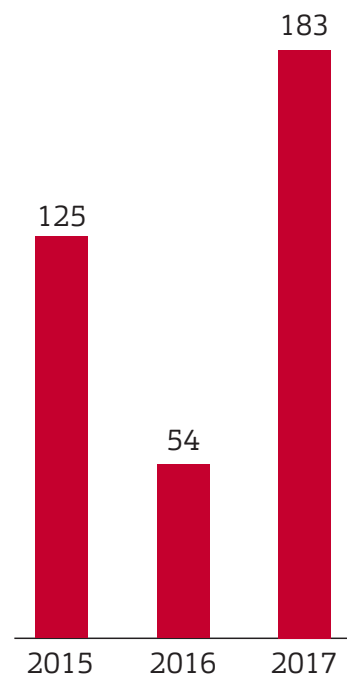
DSR har deltaget i Danske Regioners projekt: 'Borgernes sundhedsvæsen', som består af 33 delprojekter. DSR har deltaget i tre af delprojekterne, som alle var under overskriften: 'Borgerne oplever helhed og sammenhæng'. Det handler konkret om:

- Behandlingsansvarlige læger – delprojektet er færdigt
- Helhedsorienterede patientforløb – projektet nærmer sig afslutning
- Patientens sidste rejse – projektet blev afsluttet med anbefalinger

Der blev afholdt en samlet konference for alle projekter den 1. september 2017, hvor Danske Regioner satte fokus på fremtidens borgere i sundhedsvæsenet, herunder om adfærdsindsigter kan styrke borgernes sundhedsvæsen. Ønsket er, at projekterne på sigt skal bidrage til, at borgerne kommer til at opleve en øget helhed og sammenhæng i deres forløb.

Øget dimensionering på sygeplejerskeuddannelsen

Dimensioneringen på sygeplejerskeuddannelsen er endnu engang øget, hvor der i henholdsvis 2016 og 2017 er kommet 54 og 183 flere studiepladser på professionshøjskolerne, hvilket ovenpå en forøgelse i 2015 svarer til, at den samlede dimensionering er øget med

Dimensioneringen på sygeplejerskeuddannelsen er øget hvert år siden 2015 med henholdsvis 125, 54 og senest 183 nye pladser i 2017. Før det, var dimensioneringen ikke blevet øget siden 2007.

Kilde: DSR Analyse

Foto: Lena Rønsholt

Der er mangel på sundhedsplejersker mange steder i landet. Derfor er det glædeligt at dimensioneringen på uddannelsen er øget fra 2018

362 pladser over 3 år. Trods det øgede antal studiepladser, er der fuldt optag alle steder. Der er i 2017 godkendt et nyt udbud af sygeplejerskeuddannelsen i Holbæk, og sygeplejerskeuddannelsen udbydes nu på 23 forskellige matrikler.

Sundhedsplejersker

DSR har i samarbejde med Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker og Foreningen for ledere af forebyggende sundhedsordninger for børn og unge i Danmark udarbejdet et argumentations-

papir for at få øget dimensioneringen på specialuddannelsen til sundhedsplejerske: 'Tænk på børnene og vores fremtid – styrk sundhedsplejen'. Det er sket i forlængelse af, at flere kommuner har fået sværere ved at rekruttere sundhedsplejersker. Resultatet af indsatsen er positivt, da Sundhedsstyrelsen nu har øget dimensioneringen med 20 sundhedsplejerskestuderende til i alt 120 studerende fra 2018 og tre år frem. Herefter bliver dimensioneringen evalueret igen.

DSR har derudover været med i to partnerskabsprojekter med 10 andre organisationer om at udarbejde fælles udspil til at styrke det tværprofessionelle samarbejde:

- 'Styrk den tværprofessionelle indsats. Guide til relationel koordinering i den tidlige indsats på skolerne', 2016.
- 'Styrk den tværprofessionelle indsats i graviditeten og i småbarnsalderen. Guide til relationel koordinering i den tidlige indsats', 2017

Erhvervskandidat

Ny lovgivning betyder, at cand.cur.-uddannelsen fra 2018 kan udbydes som en 4-årig erhvervskandidatuddannelse med mulighed for at fastholde en deltidsstilling på 25 timer ved siden af studiet, hvilket også er gældende på APN uddannelsen. DSR har aktivt arbejdet for denne mulighed, da det åbner op for at erfarne sygeplejersker kan videreuddannes og samtidig fastholde en tilknytning til praksis.

Fokus

Dobbelt kompetenceløft på vej til sygeplejersker

DSR har intensivt arbejdet på, at der skal ske et dobbelt kompetenceløft af sygeplejersker i kommuner. Dels er der et behov for et bredt løft af generalistkompetencer, som er indeholdt i specialuddannelsen, og samtidig er der behov for udvidede kompetencer via en klinisk videreuddannelse for avancerede kliniske sygeplejersker på kandidatniveau.

Specialuddannelse i borgernære sygepleje

På baggrund af en omfattende indsats bl.a. fra DSR besluttede Udvalget for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen at anbefale at der etableres en specialuddannelse målrettet sygeplejersker ansat i kommuner og almen praksis. DSR har været repræsenteret i en arbejdsgruppe under ledelse af Sundhedsstyrelsen, hvor de involverede parter er nået til enighed om en model for uddannelsen.

Formålet med en ny specialuddannelse målrettet sygeplejersker i kommuner og almen praksis er at øge både teoretiske og kliniske kompetencer inden for sygeplejen med henblik på at imødekomme den øgede kompleksitet i det nære sundhedsvæsen og bidrage til en højere og ensartet kvalitet i pleje- og behandling af patienterne over hele landet.

Specialuddannelsens teoretiske elementer forventes at blive udbudt på landets professionshøjskoler. Der er

ikke fastlagt en dimensionering, men det forventes at ca. 10% af målgruppen skal have uddannelsen, men DSR vil arbejde for, at dette udvides. Det forventes, at uddannelsen kan godkendes og udbydes i 2018.

En ny type sygeplejersker - APN sygeplejersker er på vej

DSR var i juni 2016 værter ved et indledende temamøde om APN - avancerede kliniske sygeplejersker – med deltagelse af flere kommuner samt relevante interessenter. På baggrund af dette har en arbejdsgruppe med repræsentanter fra DSR, en række kommuner og Aarhus Universitet beskrevet anbefalinger til etablering og indførelse af APN sygeplejersker med udvidede kompetencer på kandidatniveau.

I 2017 kom der et gennembrud for APN-uddannelsen, da København, Odense, Esbjerg, Aarhus, Randers, Silkeborg, Norddjurs og Aalborg valgte at arbejde videre med anbefalingerne og har forpligtet sig selv og hinanden til at uddanne et antal APN sygeplejersker. De 8 kommuner har igangsat et pilotprojekt med henblik på at indføre avancerede kliniske sygeplejersker i kommunerne, hvor DSR og Aarhus Universitet deltager i styregruppen.

Uddannelsen er aktuelt under udarbejdelse i en projektorganisering forankret på Aarhus Universitet, hvor DSR indgår i samarbejdet. Der arbejdes på, at APN

uddannelsen kan tilrettelægges som et særligt spor på den eksisterende cand. cur.-uddannelse og forventes udbudt fra sommeren 2019.

Formålet med APN sygeplejersker er at bidrage til, at komplekse kronisk- og multisyge borgere oplever en øget kvalitet, sikkerhed og tryghed – fra forebyggelse og tidlig opsporing til klinisk udredning, behandling og rehabilitering. APN sygeplejersker skal sikre klinisk lederskab, der bidrager til at sikre sammenhængende og borgernære pleje- og behandlingsforløb tværprofessionelt og tværsektorielt.

Foto: Claus Bech

DSR var med til at arrangere et foredrag med professor Linda Aiken om APN sygeplejersker på Christiansborg i 2018

Et sikkert og sundt arbejdsmiljø

Dansk Sygeplejeråd har udarbejdet et nyt holdningspapir om arbejdsmiljø

Det er ikke nyt, at DSR har holdninger til arbejdsmiljøet på sygeplejerskers arbejdspladser og sætter arbejdsmiljø på dagsordenen. Alligevel er det noget særligt, at vi nu har et selvstændigt holdningspapir om arbejdsmiljø: 'Retten til et sikkert og sundt arbejdsmiljø'.

Holdningspapiret er et resultatet af en kongresbeslutning i 2016 og sætter politisk retning for, hvad vi som sygeplejersker i fællesskab skal arbejde med, når vi vil medvirke til at skabe sikre og sunde arbejdspladser.

Afsættet er, at vi som sygeplejersker hver dag er med til at skabe vores arbejdsmiljø. Når der opstår problemer

i arbejdsmiljøet, er det afgørende, at der er handlekraft hos den enkelte og fællesskabet til at agere. Handlekraften skal sygeplejersker, tillidsvalgte, ledere og organisation sammen styrke.

De tre holdninger har 1) faglig stolthed, 2) arbejdsmiljø som fælles anliggende og 3) god ledelse som omdrejningspunkt. Til hver holdning er der tre-fire fokuspunkter, som vi sammen kan rette vores handlinger mod. En holdning kan nemlig ikke stå alene – den skal følges af handling.

Når stressen rammer

Medlemmer, som er ramt af arbejdsrelateret stress, skal opleve, at de ikke står

alene, men har DSR bag sig, hvis de har behov herfor. Kongressen besluttede derfor at iværksætte en styrket indsats for at hjælpe stressramte. Indsatsen lægger vægt på en større grad af lighed i DSR's lokale tilbud, gennem udviklingen af to produkter.

Dels retningslinjer for den rådgivning og hjælp som medlemmerne skal tilbydes af DSR, uanset hvor i landet medlemmet henvender sig. Dels en online guide på hjemmesiden til medlemmer med stress eller begyndende stress. Formålet med den online guide er, at medlemmer med stress på en let og overskuelig måde kan orientere sig om muligheder, pligter og rettigheder afhængig af den aktuelle situation.

Stort arbejdspress er en veldokumenteret risikofaktor for udvikling af stress. Parallelt med den styrkede indsats til stressramte medlemmer, har DSR udviklet en temaside om arbejdspress. Temasiden omfatter bl.a. redskaber til at understøtte medlemmer, tillidsvalgte og ledere i at håndtere og forebygge arbejdspress samt i at inddrage DSR heri.

OK-projekter med fokus på at understøtte arbejdsmiljøet på regionale og kommunale arbejdspladser

DSR bidrager til at udvikle tilbud og materialer, som arbejdspladser kan anvende til at styrke arbejdsmiljøet for sygeplejersker. Ved OK-15 indgik DSR - som en del af Forhandlingsfællesskabet

Foto: Claus Becht

Et manipuleret billede af sygeplejerske Ditte Krøyer viser hvordan det kan være nødvendigt at have mere en to hænder når arbejdspresset bliver for stort

- aftaler med henholdsvis Danske Regioner og KL om projekter med fokus på arbejdsmiljøet. Det blev til to forskellige modeller, der giver arbejdspladserne mulighed for at få gratis støtte og rådgivning til arbejdsmiljøarbejdet finansieret af parterne.

De regionale arbejdspladser har siden foråret 2016 haft mulighed for at få ekspertrådgivning og inspiration fra fire udbydere (universiteter, forskningsinstitution og arbejdsmiljørådgivnings-firma), som parterne i fællesskab har indgået kontrakt med. Tilbuddet skal styrke det psykiske arbejdsmiljø i tæt relation til løsning af kerneopgaven. Det er ledere og tillidsvalgte, der i fællesskab har søgt om rådgivning og der er indgået aftale med 89 arbejdspladser. Tilfredsheden med tilbuddet er høj og arbejdspladserne oplever, at de har kunne overføre det lærte til dagligdagen.

På KL's område enedes vi som parter om at ansætte konsulenter i SPARK til at gennemføre et praksisrettet støtteforløb med tillidsvalgte og ledere (TRIO'en), der skal gøre dem bedre i stand til at håndtere problemer med det psykiske arbejdsmiljø. Mere end 250 arbejdspladser har fået hjælp siden SPARK gik i luften i forsommeren 2016, og midtvejsevalueringen viser, at TRIO'erne har fået stort udbytte af støtteforløbene.

DSR arbejder internationalt

ICN Kongres

Over 8200 sygeplejersker fra 135 lande deltog på ICN-konferencen i Barcelona, herunder mere end 300 danske sygeplejersker og sygeplejestuderende, hvoraf flere holdt oplæg. DSR støttede i alt 101 sygeplejersker og studerende med over 500.000 kr. via Stipendie-, ML Jørgensen- og Gunnar Hansen Fonden, i deres deltagelse i kongressen. DSR indgik i et tæt nordisk samarbejde og havde en nordisk stand, en policy café samt en nordisk reception.

I DSR har vi særligt været optaget af konferencens hovedtema "Nursing at the forefront transforming care". Den tidligere ICN-præsident Judith Shamian understregede det vigtige i sygeplejerskernes rolle i fremtidens samfund og sundhedsvæsen, hvor det er afgørende, at vi får indflydelse i såvel national som international politik. Flere tog udgangspunkt i de 17 verdensmål (SDG) og FN's 10 anbefalinger til, hvordan vi når disse.

En anden vigtig hovedtaler var professor Linda Aiken, som med sin forskning har dokumenteret, at det betaler sig at investere i sygepleje, herunder konsekvenserne af dårlige sygeplejerskenormeringer. Linda Aikens forskning viser, at det betaler sig at involvere sygeplejersker i beslutningsprocesser, da det fører til de bedste resultater for patienterne.

The European Nursing Research Foundation

Den europæiske sammenslutning af 35 sygeplejeorganisationer, EFN, har siden 2016 udvidet med et særligt fokus på forskningens betydning for sygeplejefprofessionen og har stiftet The European Nursing Research Foundation (ENRF). I oktober 2017 besluttede generalforsamlingen at afsætte midler til at sikre forskningsarbejdet de kommende 3 år. DSR har været aktive omkring etableringen og processen omkring ENRF. Forskning er afgørende både for professionen samt indflydelsen i internationale politiske sammenhænge. Forskning kan være med til at sikre, at sygeplejens stemme bliver en vigtig aktør.

SSN – Nordisk konference om forskning

SSN afviklede en konference d. 3.-4. oktober 2017 på Færøerne omhandlende forskning i sygeplejen. På konferencen deltog ca. 80 repræsentanter fra de 6 nordiske lande, der er repræsenteret i SSN. Fra dansk side var der 13 deltagere, og samtlige kredse var repræsenteret.

Formålet med konferencen var vidensdeling samt en debat om, hvordan vi styrker sygeplejeforskningen i en nordisk kontekst. Deltagerne udarbejdede bl.a. ideer til videre tiltag i nationalt regi samt anbefalinger til det videre strategiske arbejde i regi af SSN. Fra såvel dansk som nordisk side var der blandt andet enig-

hed om at arbejde for etablering af Chief Nursing Officer (i Sundhedsstyrelsen) i Danmark. På baggrund af materialet fra konferencen har sekretariatet efterfølgende udarbejdet et fælles nordisk dokument med 6 fokusområder.

PSI Kongres

PSI er den internationale sammenslutning af offentlige ansattes fagorganisationer. PSI repræsenterer over 20 mio. medlemmer i 150 lande, og formålet er at fremme kvaliteten af den offentlige sektor og arbejdsvilkårene for offentlige ansatte globalt set. PSI afvikler kongres hvert 5. år, og den foregik i Geneve i slutningen af 2017. Der var deltagelse af over 1000 repræsentanter for offentlige ansatte verden over.

På kongressen var der tematiserede paneldebatter ligesom de kommende 5 års handlingsprogram blev behandlet og godkendt. Titlen for det kommende handlingsprogram er "People over profit". Under sloganet "Together we can win for the many, not the few" blev der diskuteret emner lige fra sundhedssektor, privatisering og økonomi til klima, ligestilling og migration.

De nordiske lande samarbejder tæt op til kongressen omkring handlingsprogrammet samt indkomne resolutioner, og de nordiske lande har fået mange ændringsforslag godkendt i det endelige handlingsprogram.

A portrait of a man with a goatee and short hair, smiling. He has several tattoos: a large one on his neck, and another on his left arm featuring a Hello Kitty character. The image is overlaid with a semi-transparent red filter. The text is in a bold, white, sans-serif font.

**En profession
med høj værdi
for samfundet**

Principielle sager med konsekvenser

DSR har bistået medlemmer i godt 100 sager af mere principiel karakter. Medlemmerne har haft behov for hjælp, bl.a. når arbejdsgiveren har sagt dem op enten på grund af besparelser eller omstruktureringer, i spørgsmål vedrørende løn og på grund af medlemmets egne forhold såsom sygdom. Sammenlagt har dette givet godt 16,7 mil. kr. til medlemmerne.

Fleksibilitet inden for rammerne

DSR's medlemmer er meget fleksible, men arbejdsgiverne ønsker endnu mere fleksibilitet.

På Næstved Sygehus har ledelsen gennemført ændringer i et ambulatorium og ment, at de med 4 ugers varsel kan ændre medlemmernes arbejdstid fra blandede vagter til kun dagvagter i et udvidet tidsrum fra kl. 6.30 til kl. 20.00. Medlemmerne mister mellem 3.-7.000 kr. om måneden. Østre Landsret har givet DSR ret i, at en så væsentlig ændring kun kan ske med medlemmernes individuelle opsigelsesvarsel.

På en række sygehuse har arbejdsgiveren fundet, at når patienten sættes i centrum, så skal sygeplejersker arbejde på flere afdelinger og endda på flere matrikler. Det handler om medlemmernes tjenestested, men også deres mulighed for at udføre sygeplejen på en sådan måde, at de lever op til kravene som autoriserede sundhedsprofessionelle. Arbejdsgiverne har siden OK13 forsøgt

at få fjernet overenskomstens bestemmelse, og i de sidste år har de valgt at implementere deres egen fortolkning, som DSR ikke er enig i. Derfor er der 4 verserende retssager og flere på vej om denne bestemmelse, samtidig med at Danske Regioner har genfremsat deres krav om fjernelse af den ved OK 18.

Desuden har der været en række sager, hvor arbejdsgiverne ikke har overholdt arbejdstidsaftalens bestemmelser om hviletid og fridøgn, herunder honorering, når medlemmer ikke får deres planlagte hviletid og fridøgn på grund af mer/overarbejde eller ekstra vagter.

På det kommunale område søger arbejdsgiverne med lup efter besparelsesforslag. Dette gælder bl.a. i sager om kørselsgodtgørelse, ligesom DSR har måttet indlede en retssag om, hvorvidt faste aften/nattevagter har krav på deres ulempe tillæg, når kommunen pålægger dem at deltage i obligatoriske kurser om dagen.

Lærende eller sanktionerende tilsyn

I forsommeren 2016 vedtog et stort flertal i Folketinget en række ændringer i autorisations- og sundhedslovene, som gav Styrelsen for Patientsikkerhed udvidede beføjelser til at indskrænke sundhedspersoners autorisationer – den såkaldte strammerpakke.

Styrelsen har ændret kursen i både tilsynssager og straffesager, så den er

blevet skærpet og gående mod ingen tolerance over for bestemte typer af fejl. Heller ikke fejl, der skyldes ekstraordinær travlhed, overbelægning eller manglende oplæring i den konkrete behandling.

DSR har holdt møder med Styrelsen for Patientsikkerhed for bl.a. at gøre opmærksom på, at de overdrager for mange sager til politiet. Af de afsluttede 6 sager i 2016 er kun én ført til en bøde. I de øvrige 5 sager er medlemmet enten blevet frifundet, eller også har anklagemyndigheden ikke rejst tiltale. Denne udvikling har alt for meget fokus på sanktioner og giver mistillid til tilsynssystemet blandt de autoriserede sundhedspersoner, der efterlyser et behov for at drage læring af tilsynsbesøg og af indberettede utilsigtede hændelser.

Ministeren har givet tilsagn om at iværksætte en række initiativer, der kan styrke de sundhedsprofessionelles retssikkerhed. Det vil ske ved at oprette et ankenævn, gennemføre en uvildig, ekstern undersøgelse af sager med politianmeldelse og sætte mere fokus på læring af fejl frem for placering af skyld.

Konkurser i private plejefirmaer

Der har siden 2013 været omkring 38 konkurser blandt private plejefirmaer. Det har store konsekvenser for både borgere og ansatte og efterlader ofte kommunerne med en ekstraregning. Samtidig har der i de seneste år været flere eksempler på, at de private plejefirmaer

ikke lever op til de kliniske retningslinjer, og at den faglige kvalitet og dokumentation ikke har været i orden.

Det går også ud over medarbejderne og sporene fra Kærkommens konkurs i foråret 2015 skræmmer, fordi medarbejdernes berettigede krav er endt i et juridisk slagsmål om, hvorvidt det er Lønmodtagernes Garantifond eller hhv. Hjørring Kommune og Aalborg Kommune, der skal betale. Det tager Vestre Landsret først stilling til i efteråret 2018. DSR har sammen med en række andre faglige organisationer arbejdet for en større beskyttelse og driftssikkerhed for både borgere og ansatte i de private plejefirmaer bl.a. gennem dialog med Sundhedsministeriet. Derfor bakker DSR op om den politiske aftale i Folketinget, der har til formål at forebygge konkurrencer i ældreplejen ved bl.a. at indføre, at private plejefirmaer skal stille en bankgaranti.

Statens område

På statens område har især to forhold medført, at medlemmer har søgt bistand i forbindelse med opsigelser og væsentlige vilkårsændringer.

På SOSU-skolerne, hvor elevtallet til dels er konjunkturbestemt, har ledelserne været nødt til at tilpasse antallet af undervisere, når elevtallet falder, samtidig med det statslige 2 procents effektiviseringskrav.

Asylcentrene under Dansk Røde Kors påvirkes af antallet af asylansøgere, hvor

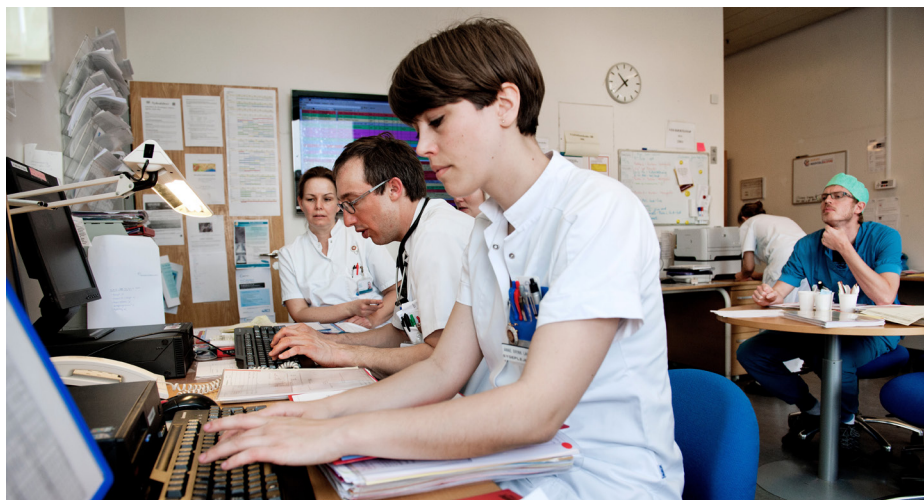

Foto: Lena Rønsholt

Øget digitalisering skaber både nye muligheder og udfordringer for sygeplejersker

der både har været mange ansættelser i forbindelse med flygtningekrisen og senest flere runder med masseafskedigelser, fordi færre søger asyl i Danmark.

Digitalisering og rettigheder

Den teknologiske udvikling udfordrer de aftaler, som DSR har indgået med arbejdsgiverne.

Blandt andre Sundhedsdatastyrelsen og Danske Regioner arbejder med lokalisering af patienter, personale og udstyr. Formålet er bl.a., at de ansatte lettere kan finde hinanden under deres vagter. De digitale muligheder skal ses i sammenhæng med en fornuftig personalepolitik og der skal til hver en tid være proportionalitet i behovet for spring

og hensynet til sundhedspersonalets integritetsbeskyttelse. Derfor har DSR sammen med andre faglige organisationer i Sygehussamarbejdet været i dialog med Sundhedsministeriet og Sundhedsdatastyrelsen om de risici, der er ved den øgede overvågning af de ansatte. Det har bl.a. resulteret i et studiebesøg på Aarhus Universitetshospital, der er i gang med at implementere den nye teknologi. Det er aftalen om kontrolforanstaltninger og personalepolitikken på arbejdspladsen, der i høj grad kommer til at sætte grænsen for, hvor tæt de ansatte kan overvåges i arbejdstiden, og hvor længe materialet kan gemmes. Sygehussamarbejdet er fortsat i dialog med de relevante parter omkring anvendelsen af ny teknologi på hospitalerne.

Faglige organisationer står tættere sammen

DSR's deltagelse i dannelsen af Forhandlingsfællesskabet har været med til at skabe en fælles platform, som giver et stærkere forhandlingsudgangspunkt. Dette blev første gang brugt ved OK15 og er nu udbygget ved OK18, hvor de faglige organisationer tydeligt har vist, at de ønsker at stå skulder ved skulder.

Ved OK15 blev det klart, at de faglige organisationer er udfordret af de offentlige arbejdsgivere med Finansministeriet i spidsen.

Arbejdsgivernes optakt til OK18 var præget af kampagner, der hævdede at de offentligt ansatte har fået for høje lønstigninger, at fridage og frokostpauser skulle inddrages osv.

For at udnytte den fælles forhandlingsplatform og signalere at arbejdstagerne står sammen, er det strategiske samarbejde mellem faglige- og forhandlingsorganisationer på hele det offentlige område intensiveret (Forhandlingsfællesskabet og CFU/CO10/SKAF).

På DSR's initiativ vedtog CO10s Repræsentantskab for eksempel i efteråret 2016 for første gang nogensinde en politisk udtalelse til ministeren om, at staten som arbejdsgiver bør forbedre tilgangen til de ansatte ovenpå en række uheldige sager og udtalelser fra arbejdsgiverside.

Alle organisationer på det statslige område satte efterfølgende samarbejdet

med Finansministeriet [Moderniseringsstyrelsen] i bero indtil den nyudnævnte minister bekræftede, at aftale-systemet har væsentlighed ligesom samarbejdet med de faglige organisationer.

Løngab

Gennem 2017 har ministeriet og KL forsøgt at argumentere for et løngab mellem den offentlige og private sektor,

hvor lønnen i den offentlige sektor skulle være steget mere end i den private. Dette har været med til at forstærke presset frem mod OK18, da DSR og resten af de offentligt ansattes faglige organisationer ser et modsatrettet løngab, hvor den offentlige sektor halter bagefter.

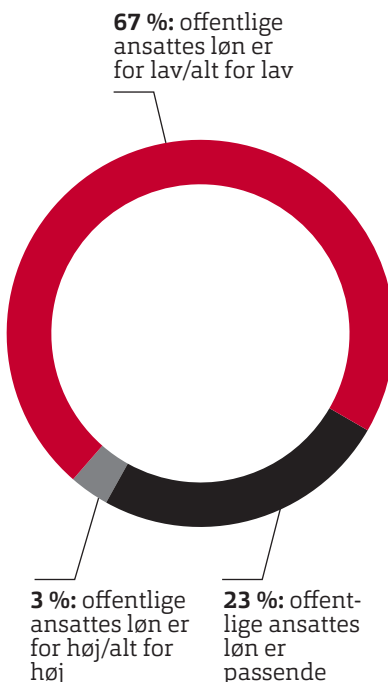
Hertil kommer arbejdsgivernes uvillighed til at indgå frie, lige og fair forhandlinger om arbejdstid på underviserområderne.

Det strategiske samarbejde mellem de faglige organisationer har også resulteret i genoptagelse af kommunikationssamarbejde rettet mod OK18, og et stort fælles forskningsprojekt udført af Laust Høgedahl ved Aalborg Universitet om den danske model på det offentlige område og i de andre nordiske lande.

DSR står tættere sammen

Et nyoprettet tværgående netværk på forhandlingsområdet mellem DSR's kredse og DSR-C blev etableret i 2017. Her drøftes nu på tværs af hele organisationen vigtige fælles udfordringer og prioriteringer vedr. medlemmernes løn- og ansættelsesvilkår og implementering af overenskomster og aftaler konkret ude på arbejdspladserne i regioner og kommuner.

Der er også mere kommunikation til tillidsrepræsentanter om de landspolitiske udviklinger i forhandlingsystemet.

Danskernes mening om offentlige ansattes løn. 1198 danskere spurg i perioden 8.-12. marts
Kilde: Megafon.

Overenskomstkrav ved OK18

Foto: Nils Lund

Som optakt til OK18 inviterede Sundhedskartellet til TR-Kick-off konference på det kommunale og regionale område. Grete Christensen holdt tale på dagen for flere hundrede tillids- og fællestillidsrepræsentanter, hvor hun blandt andet slog et slag for bedre arbejdsvilkår og højere løn.

Godt 20.000 sygeplejersker deltog i august 2017 i en undersøgelse af OK18-krav med helt klare prioriteringer: Sygeplejerskerne har fokus på løn, arbejdsvilkår og udvikling af faget.

OK18-krav med stærke prioriteringer

DSR's krav ved OK18 tager udgangspunkt i sundhedssektorens markante produktivitetstigninger og en stigende kompleksitet i opgaverne. Mange medlemmer oplever et øget arbejdspress, som går ud over deres arbejdsvilkår og det generelle arbejdsmiljø.

Sygeplejersker løber stærkt for at leve op til mål og opgaver, og frem mod OK 18 har fokus været på krav til overens-

komsten, som anerkender både uddannelsesniveau, ansvar og kompetencer. Fastholdelse af dygtige og kompetente medarbejdere er centralt, og dette sker blandt andet gennem en mærkbar lønfremgang, som er et de vigtigste krav ved forhandlingerne.

Løn, ligeløn og pension

I løbet af OK15 har alle opnået små real-lønsforbedringer. Det har især været pga. et bedre resultat end ved de foregående "kriseforlig" og pga. ekstraordinært lave prisstigninger. Ved indgangen til OK18 tages der højde for forventningerne til øgede prisstigninger de kommende år pga. den fortsatte højkonjunktur og lønudviklingen i den private sektor.

Derfor prioriterer DSR en forbedring af reallønnen for alle ansatte, der både sikrer, at lønnen i den offentlige sektor ikke sækker bagud i forhold til lønnen på det private arbejdsmarked, og at købekraften fortsat forbedres. Hertil kommer et ligelønsprojekt, der skal påbegynde udligning af løngabet mellem mænd og kvinder (se nedenfor).

I de specielle forhandlinger, som kun gælder for sygeplejersker og øvrige sundhedsfaglige grupper sammen i Sundhedskartellet, har vi her ud over prioriteret krav om lønforbedringer i form af højere grundlønssindplacering og for særlige funktioner eller kompetencer samt løn for erfaring. For ledere er der

bl.a. prioriteret krav om lønforbedringer for lavestlønnede ledere og lige løn for lige ledelsesarbejde (sammenlignet med andre faggruppers ledere).

DSR prioriterer også ved OK18 generelle pensionsforbedringer for sygeplejerskerne, idet vi fortsat ligger lavt når man sammenligner med andre lignende grupper.

Arbejdstid og arbejdsmiljø

Ud over løn er arbejdstid og arbejdsmiljø noget af det, der fylder mest i sygeplejerskers ønsker om forbedringer af vilkårene. Arbejdsmiljø er lovreguleret, men i overenskomster kan det sammen med arbejdsgiverne aftales at forebygge arbejdsmiljøproblemer.

Der skal f.eks. tages hånd om hvilke konsekvenser nye tiltag, omstillinger og lignende kan have for arbejdsmiljøet. Samtidig skal der sikres sammenhæng mellem faglighed og kvalitet i opgaveløsningen.

Ved OK18 er der stillet krav om at give den enkelte ansatte mere medbestemmelse og valgfrihed mellem udbetaling og afspadsning, samt mere forudsigelighed i forhold til fritiden og arbejdstiden. Unødvendigt overarbejde skal undgås og der skal passes bedre på de ansatte, når de arbejder om natten. Målet er at skabe muligheder for bedre trivsel og balance mellem arbejds- og privatliv.

Fag og kompetenceudvikling

Sundhedsvæsenet er i rivende udvikling og det er altafgørende, at vilkårene for sygeplejerskernes faglighed og kompetencer kan følge med. Der skal sikres de rette kompetencer til opgaverne når udviklingen går stærkt.

Ved OK18 går DSR endnu en gang efter at få forhandlet resultater om forbedringer hjem, når det handler om uddannelse og kompetenceudvikling for sygeplejersker, så der altid kan sikres god faglighed og kvalitet i opgaverne. I medlemsundersøgelsen om krav til OK18 står det også meget højt på listen over ønsker om forbedringer.

Derfor går vi efter bedre muligheder for efter- og videreuddannelse og at forsknings- og udviklingspuljen på det regionale område videreføres. DSR vil også søge at etablere en forsknings- og udviklingspulje på det kommunale område med henblik på større evidensbaseret af opgaverne i det nære sundhedsvæsen.

Seniorpolitik

Seniorpolitiske ordninger er med til at gøre det attraktivt for seniorer at blive på arbejdsmarkedet. Men arbejdsgiverne ønsker, at de seniorordninger vi allerede har, ændres, så de fremover følger den løbende udvikling i folkepensions- og efterlønssalder.

En fælles undersøgelse i OK15-perioden af seniorer på det kommunale område,

herunder brugen af bl.a. seniorordninger aftalt i overenskomsterne, viser at seniorordningerne bruges og at seniorer også arbejder længere end før.

DSR har ved OK18 fremsat krav om en styrkelse af de seniorpolitiske rettigheder, så vi også fremover kan sikre seniorer bedre rammer for at blive i arbejde. Dette indebærer bl.a. mulighed for nedsettelse af arbejdstiden for den enkelte senior, med en ret til fuldt pensionsbidrag ift. tidligere beskæftigelsesgrad.

Den danske model - tillidsrepræsentanter og medindflydelsessystem

Der er i OK15-perioden gennemført vigtige fælles projekter med arbejdsgiverne om værdien af tillidsrepræsentant- og medindflydelsessystemerne.

I den danske model er tillidsrepræsentanterne og et velfungerende lokalt medindflydelsessystem en krumtap. OK15-projekterne har sikret generel anerkendelse hos arbejdsgiverne i KL og i Danske Regioner af, at vi grundlæggende har et godt system der understøtter den danske model.

Men arbejdspladserne udvikles løbende og vi har derfor ved OK18 bl.a. fremsat krav om ret til valg af mere end 1 TR ved geografisk spredte arbejdspladser. Det er vigtigt med den udvikling, der er med flere større enheder og afdelinger, at TR også på meget store arbejdspladser kan være tæt på sygeplejerskerne.

Fokus

Ligeløn – et langt sejt træk

Foto: Jørgen True

Den 11. december holdt Forhandlingsfællesskabet repræsentantskabsmøde på Arbejdermuseet. Her ses Grete Christensen sammen med Dennis Kristensen, formand for FOA; Elisa Bergman, formand for BUPL samt Benny Andersen, som er formand for Socialpædagogerne.

En meget væsentlig del af OK18 handler om, at der er stillet et generelt krav om et ligelønsprojekt. Det er historisk.

Det er aldrig før lykkedes at få alle de faglige organisationer til at stå sammen om at anerkende problemet med uligeløn og gøre deres for at pege på løsninger. Samtidig sender det et stærkt signal til Christiansborg, som har hovedansvaret for at løse ligelønsproblemet.

DSR har opprioriteret temasider på dsr.dk med saglige oplysninger om sygeplejerskers løn og den historiske baggrund

for uligelønnen, herunder den mangeårige kamp for ligeløn. Sygeplejersker landet over har desuden været meget aktive i debatter om løn og ligeløn gennem hele 2017. Dette er bl.a. sket på Facebook med 'del din lønseddel'-initiativer, gennem debatindlæg og i interviews.

I marts 2017 holdt DSR en FTR-temadag som optakt til OK18, med deltagelse af FTR, HB og kredsene. Her blev debatteret en fælles indsats for at øge informationen omkring lønninger og hvordan dette bedst blev sat til debat blandt medlemmerne og TR samt på landspolitisk plan.

Det er f.eks. sket med Sundhedskartellets ligelønspris til det socialdemokratiske folketingsmedlem Rasmus Horn Langhoff, samtidig med udgivelsen af et spil om hvad en sygeplejerske tjener sammenlignet med andre faggrupper. Spillet blev bl.a. taget op med flere ligestillingsordførere og politikere i Folketinget.

Der er fulgt op med klare markeringer over for Christiansborg om, at ligeløn kræver deres medvirken, fordi forhandlings- og aftalesystemet ikke kan løse det alene. Ligelønsalliancen mellem DSR (Sundhedskartellet), BUPL, FOA og SL har derfor sendt 2 appeller til politikerne på Christiansborg.

Aftalemodellen på det offentlige arbejdsmarked kan ikke alene løse ligelønsproblemet. Det nuværende system indebærer en tankegang om, at hvis nogle grupper skal have mere, så er det på bekostning af andre grupper. Hvis vi skal løse løn-uligheden er det derfor nødvendigt at Folketingspolitikkerne griber ind og øger den samlede lønpose.

Der er ikke andre muligheder end, at Folketinget hjælper til, på trods af, at der for første gang i historien er et fælles overenskomstkrav ved OK18 i de generelle forhandlinger. Folketinget bør derfor herudover øremærke en pulje til fordeling mellem de kvindedominerede grupper i den offentlige sektor, som har et lønefterslæb i forhold til sammenlignelige mandegrupper.

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K

Telefon 33 15 15 55

dsr@dsr.dk **www.dsr.dk**